

VÄRLDSKULTUR
MUSEERNA **ÖSTASIATISKA**

JAPAN – KULTUR OCH HISTORIA

LÄRARHANDLEDNING EGENLEDD KLASS

Grundskola åk 4-9, gymnasieskola och vuxenstuderande i ämnena
Historia, Religion, Samhällskunskap, SO

Introduktion, upplägg, planering och övningar/arbetsuppgifter

Introduktion

Utställningen "Japan – föremål och bilder berättar" på Östasiatiska museet i Stockholm erbjuder en lärarrik upplevelse och ett rikt utbud och material som lärare och elever fysiskt på plats kan ta del av inom ramen för skolämnen Historia, Religion, samhällskunskap och SO i grundskolans årskurs 4-6 och 7-9, gymnasieskolan och hos vuxen-studerande. Utställningen kan levandegöra läroplansanknuten tematik, skapa engagemang, samt vara en bas för samtal, och därigenom ligga till grund för ett starkt lärande.

Utställningsbesöket kan dessutom samköras med undervisningen i en rad andra ämnen, vilket kan underlätta möjligheten till att genomföra ett besök. Lärare kan samarbeta, och mer tid och utrymme kan hittas i skolschemat. Detta kan i sin tur leda till en mindre stressfri tillvaro samtidigt som eleverna kan komma i väg på en lärarrik och minnesvärd upplevelse.

Exempelvis kan eleverna på samma gång studera museiföremål som har med Historia, Religion, Bild och Svenska att göra när de utforskar en utställning eller en monter om något visst fenomen. Undervisningen kan fortgå under flera tillfällen och delas upp utifrån strukturen före- under- och efter besöket.

Denna lärarhandledning fokuserar på lärare och elever som besöker museet fysiskt på EGEN HAND. För att genomföra ett undervisningsupplägg på egen hand behöver läraren mejla Östasiatiska museet (receptionen@ostasiatiskamuseet.se) för att boka datum och tid. Skolprogram där en av museets pedagoger genomför en pedagogisk visning för en skolklass genomförs för närvarande inte på museet.

Digitala onlineprogram (undervisning via videomöte) kan för närvarande inte bokas av utställningen eller tematiken.

Om världsreligionen buddhismen finns däremot ett onlineprogram: [Buddhismen Online - Världskulturmuseerna](#)

Denna lärarhandledning fokuserar på två olika former av undervisning:

Enskilda elevers eller grupper av elevers egna arbete/skapande, inklusive skriftlig och/eller muntlig presentation.

Specifika övningar kopplade till utställningen.

Utställningens innehåll och nedan övningar och arbetsuppgifter är kopplade till grundskolans och gymnasieskolan läroplan och kursplaner i Historia och Religion.

Inför besöket / användning av museets material

För att eleverna på bästa sätt ska kunna ta sig an museets utbud kan det vara bra att redogöra för vissa fakta, teman och begrepp, såväl som museet i sig, inför besöket.

Inför undervisning om Japan kultur och historia är det givande att behandla fakta/teman/begrepp som:

Adel

Samuraj

Buddhism

Kultur

Arkeologi

På webbsidan [Skola Online - Världskulturmuseerna \(varldskulturmuseerna.se\)](http://skolaonline.varldskulturmuseerna.se) finns en av Världskulturmuseernas digitala lärresurser som behandlar forntida asiatisk historia och japansk kultur och historia:

[Allt har en historia - Världskulturmuseerna \(varldskulturmuseerna.se\)](http://skolaonline.varldskulturmuseerna.se) och avsnitten

De första jordbrukarna och stenåldersmannen i graven i Kina

<https://www.varldskulturmuseerna.se/digitala-resurser/skolprogram-online/allt-har-en-historia/de-forsta-jordbrukarna/>

Världskrigens era och den japanska imperialismen

[Världskrigens era och den japanska imperialismen – sängtäckte för barn - Världskulturmuseerna](#)

Introduktionsfilmer till Östasiatiska museet och Världskulturmuseerna hittas på:

[Besök Östasiatiska museet](#)

2 minuter och 11 sekunder

[Vilka är Världskulturmuseerna? - YouTube](#)

2 minuter och 32 sekunder

På plats på museet, i klassrummet eller hemma kan information om museet och dess samlingar och utställningar hittas här: [Östasiatiska museet - Östasiatiska museet](#)

Om klassen ska utföra ett eget arbete enskilt eller i grupp under besöket/studietiden kan det vara en idé att i förväg dela ut uppdrag och/eller låta eleverna själva välja område att studera.

Besöket / använda museets utbud

Om en lärare visar runt klassen på egenhand kan denne med fördel använda sig av lärarhandledningen "Japans kultur och historia. Sammanfattning av utställningen Japan".

Efter besöket med egen lärare i utställningen eller i klassrummet finns möjligheten att arbeta vidare med olika övningar och frågor.

Om undervisningen innefattar eget arbete enskilt eller i grupp i utställningen inled en egen introduktion vid utställningens början. Följ därefter upp med vidare stopp och undervisning under utställningens gång. Låt därefter eleverna själva söka runt i utställningen efter material om det ämne som de har. Be dem anteckna, ta bilder eller filma material som de kan använda under sina studier och sin presentation.

Om undervisningen innefattar specifika övningar i utställningen inled en egen introduktion vid utställningens början. Följ därefter upp med vidare stopp och undervisning under utställningens gång. Dela därefter ut övningsformuläret och låt eleverna själva gå runt i utställningen och leta upp svaret. Ta alternativt en gemensam tur runt och placera eleverna vid de platser/stationer i utställningen där de kan finna svar. Se övningar/arbetsuppgifter för mer information.

Om undervisningen ska fortsätta i klassrummet efter besöket med att eleverna väljer ett museiföremål/exempel/fall/fenomen att fokusera extra på, låt dem avslutningsvis göra detta val.

Arbetsuppgifter, frågor och övningar till skolprogrammet och/eller utställningen

Frågorna och övningarna kan besvaras och genomföras efter en lärares visning eller då eleverna går på egen hand i utställningen. Anteckna med penna och papper. Arbeta enskilt eller i grupp.

1. Vad användes en Haniwa-figur till?
2. Mellan vilka år varade Edo-perioden? Edo är det äldre namnet på en stor stad i dagens Japan – vilken?
3. Enligt japansk mytologi härstammar den japanske kejsaren från solgudinnan Amaterasu. Fram till och med 1100-talet innehade kejsaren den största makten i Japan, men därefter reducerades denne till att enbart fungera som en symbol för Japan. Vad kallades den person som tog makten från kejsaren och sedan kom att styra Japan fram till och med Edo-periodens slut?

4. Vad användes netsuke-figurerna till?

5. Amaterasu är en av de viktigaste gudomligheterna inom den trosinriktning som hämtar många av sina traditioner från japansk folktro och som dessutom lever kvar i dagens Japan – vad kallas den?

6. Vilka fyra samhällsklasser var Edo-periodens Japan uppdelat i?

7. Vilka var samurajerna och vad hade de för uppgifter? Vem/vilka kunde bli samurajer? De japanska samurajerna har många likheter med en speciell samhällsgrupp som förekom i Europa under medeltiden – vilken? Vad kallas samurajens långa svärd? Vilket annat redskap ansågs lika betydelsefullt som svärdet?

8. Japans befolkning betalade ofta sin skatt i ris, men ibland användes även en annan råvara som dessutom hade stor betydelse för japansk hantverkskonst – vilken råvara var det?

9. Japan var slutstation för ett nätverk av handelsleder som sträckte sig ända från Europa – vad kallades detta? Vilka produkter/varor importerade utländska handelsmän framför allt från Japan?

10. Vilka andra länder har Japan under historien framför allt varit influerat av?

11. Vilken är Japans största officiella religion och när kom den till landet?

12. När kom de första japanska föremålen till Sverige? Vad innebar den så kallade "Japonismen", och vid vilken tid var den som starkast?

13. Vad stod ursprungligen uttrycket "Den flytande världen" för? Vad kom uttrycket att symbolisera från och med 1600-talet?

14. Vad är en geisha? Nämn två japanska teaterformer och berätta kort om dem.

15. Hur förändrades det japanska samhället politiskt och ekonomiskt under Meijiperioden (1868 – 1912), den era som följde efter Edoperiodens slut?

16. Täcket med barnsoldater berättar om den period under den första hälften av 1900-talet då Japan var inblandat i flera krig. Vad tror du att dessa krig i slutändan ledde till?

Efter lärarens visning i utställningen eller senare i klassrummet

Efter turen i utställningen, eller efter hela besöket på museet, kan eleverna fortsätta med eget arbete/grupparbete eller med specifika övningar i utställningen eller i klassrummet. På webbsidan Skola Online - Världskulturmuseerna (varldskulturmuseerna.se) finns Världskulturmuseernas skolprogram Online och digitala lärresurser där klassen kan hitta ytterligare material, t ex källor/museiföremål att arbeta vidare med i efterhand. T ex:

[Upptäck samlingen – använd föremål som källor! - Världskulturmuseerna](#)

Övningar/arbetsuppgifter

Historia

Samhällsfenomen under Japans historia

Grundskola åk 7-9, samt gymnasie- och vuxenskola

Välj ett samhällsfenomen under Edoperioden och berätta om det. Berätta enskilt eller i grupp med hjälp av museets texter och bilder om ett tema. Försök att skriva en sammanhållen text. Förklara hur museets källor – föremålen – stödjer det du skriver om.

Ämnen att välja bland – stationer/grupparbete/enskild:

Kost och jordbruk

Slöjd/hantverk

Konst

Arbete/skapande

Utseende/mode/ideal

Prästerskap/religion

Krig och konflikter

Kulturmöten

Gravföremål

Grundskola åk 7-9, samt gymnasie- och vuxenskola

Berätta enskilt eller i grupp med hjälp av museets texter och bilder om ett av museets gravföremål. Försök att skriva en sammanhållen text. Förklara hur museets källor – föremålen – stödjer det du skriver om. Berätta om trosföreställningar och synen på liv och död

En människas vardag

(Kan genomföras inom både Historia och Svenska)

Grundskola åk 7-9 samt gymnasieskola

Berätta om vardagen för en person som levt i Japan under historien. Berätta om familj, yrke, stad/ort, drömmar och förhoppningar. Berätta hur dennes vardag ser ut. Använd dig i någon del av berättelsen av ett föremål vars like du finner i utställningen.

Föremål från Japans historia

Grundskola åk 7-9 samt gymnasie- och vuxenskola

Välj ett föremål från utställningen och berätta om detta utifrån aspekter som:

Användning

Ålder/tidsperiod/rike

Ort

Utseende

Koppling till människor

Tema (religion, arbete, makt, vardag osv)

Ytterligare fakta som föremålet kan förmedla

Religionskunskap/Religion

Jämför med nordisk mytologi

Grundskola 7-9 samt gymnasieskola

Jämföra japansk mytologi och religion med nordisk mytologi. Tänk på aspekter som:

Ålder/historia

Gudar och gudinnor

Liv och död

Begravning

Föremål

Jämför med kristendom/judendom/islam

Grundskola 7-9 samt gymnasieskola

Jämföra japansk mytologi och religion med kristendom/judendom och/eller islam. Tänk på aspekter som:

Ålder/historia

Gudar och gudinnor

Liv och död

Begravning

Föremål

Bild

Konst från Japan

Grundskola åk 7-9 samt gymnasieskola

Välj ett föremål från utställningen.

Avbilda föremålet.

Inspireras av föremålet och illustrera ett annat slags föremål och motiv utifrån en liknande konstnärlig tradition och stil.

Studera hur man i Kinas under historien gestaltat människor i olika sammanhang. Inspireras av stilen och skapa en liknande bild, men ett annat motiv.